

1. (i) (क)

(ii) (क)

(iii) (क)

(iv) (ख)

(v) (क)

(vi) (क)

2. रिक्तस्थानपूर्तिः

6x1=6

(i) धर्मः

(ii) सन्ध्यावन्दनेन

(iii) यज्ञः

(iv) जायत्री

(v) भृगुः

(vi) निन्दकः

3. सत्ययुग्मं चिनुत ।

6x1=6

(i) (ख)

(ii) (क)

(iii) (ख)

(iv) (घ)

(v) (ग)

(vi) (ङ)

4. सत्यमसत्यं लिखत ।

7x1=7

(i) सत्यम्

(ii) असत्यम्

(iii) असत्यम्

(iv) सत्यम्

(v) सत्यम्

(vi) असत्यम्

(vii) सत्यम्

5. व्यपदेशेन उत्तरत ।

7x1=7

(i) आचारः

(ii) जन्मकालतः षष्ठे मासे / नवमे / दशमे वा ।

(iii) सिद्धि तिष्ठः

(iv) द्विविधः

(v) चर्मलक्षणम्

(vi) स्मृतिशास्त्रे

(vii) अध्यापन / अध्यापनस्य कर्तव्यः, जीवनस्य
कर्तव्यः ।

अतिलघुतरीया प्रश्नाः :

10 x 2 = 20

6. (i) परेणपकारे कृते तं प्रत्ययकारऽनाचरणं क्षमा ।

(ii) ज्ञानद्व

(iii) त्रिविधः - विद्या, व्रत, विद्यव्रतस्नातकश्च

(iv) क्षत्रियः

(v) वेदारम्भे

(vi) गुणकर्मा

(vii) हस्तस्थ

(viii) ज्ञानेन

(ix) वृक्षाः

(x) दश

(xi) राजा

(xii) चतस्रः

(xiii) आयुः

7. लघुतरीया प्रश्नाः :

6 x 3 = 18

(i) द्यूतिः क्षमा दमोऽस्तेषां शौचमिन्द्रियनिग्रहः ।

चीर्ष्या सत्यमक्रौर्धा दशकं धर्मलक्षणम् ॥

(ii) धनम्, यशः, आयुः, स्वर्गम्

(iii) ब्रह्मः, देवः, आर्षः, राजपत्यः, आसुरः, गन्धर्वः, राक्षसः, पेशाच इति अष्टौ ।

(iv) ब्रह्मचरः, देवचरः, अत्रिगिरिचरः, पितृपुत्रः, भूचरः

(v) धर्मसूत्राणां स्मृतीनां समितितं रूपमेव धर्मशास्त्रम् ।

(vi) बान्धो देवीर्मिच्छन् आपो भवन्तु पीतये । शौचाभिस्त्रयन्तु संतः ।

(vii) धर्मः, अर्थः, कामः, मोक्षः

8. वीद्योतिरीयप्रश्नाः (विचनपेचसमाधेयाः) Sx4-20

(i) अज्ञात्कारणमव्यक्तं निर्धनं सदसदात्मकम् ।
तद्विसृष्टः स पुरुषो लोकं ब्रह्मेति कीर्तयते ॥

(ii) ॐ उपनीत तु यः शिष्यं वेदमध्यापयेद् द्विजः ।
सैकल्पे सरहस्ये च तमाचार्यं प्रचक्षते ॥

(iii) षोडशसंस्कारेषु नवमः संस्कारः अस्ति यः बालकस्य
विद्याध्ययनारम्भे करणीयः ।

(iv) यज्ञोपवितं परमं पवित्रं पुत्रापतेर्यत् सदृजं पुरस्कारम् ।
अलुप्तमग्रे प्रमृष्टं च शुभं यज्ञोपवितं बलमस्तु तेजः ॥

(v) ब्राह्मे सुदुर्लभं बुद्धेर्धर्मार्थौ चानुचिन्तयेत् ।

(vi) कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्त्वार्थमैव च ॥
शुक्रमेवा, समिधादानम्, अह्ययनम् ।

(vii) वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदात् ।
आचारश्चैव साधूनां आत्मनस्तुतिरेव च ॥

(viii) ब्राह्मणश्रयां व्यतीतयां प्रयुक्ते पद्मसंगव ।
विष्णु सिद्धस्तु भूतानि ज्ञात्वा भूमिं जलानुगात् ॥
कालः - 3000 वर्षी. पूर्व - 1000 वर्षी. पूर्व

9. विबलेचनात्मकाः प्रश्नाः द्वात्रिंशेः संहितेन (कोचित् द्वौ समाधेयोः) Sx2-10

(i) शुद्धिकरणं, उत्तमगुणानां विकासः, - गर्भध्यानम्, पुंसवनम्,
सीमन्तोन्नयनम्, जातकर्म, नामकरणम्, निष्क्रमणम्,
अन्नप्राशनम्, चूडाकर्ष, कर्णवेधः, उपनयनम्, वेदारम्भः
समावर्तनम्, विवाहः, वानप्रस्थः, संन्यासः, अन्तर्ध्यानि ।

(ii) दृष्ट्वा वैवर्जयेन्नित्यमनध्यायौ प्रयत्नतः । स्वाध्यायमिदं
न्याशुद्धात्मात्मनः द्विजः ॥

(iii) जन्म मरणचक्राद् मुक्तिं लब्धे मोक्षः । दुरवस्थां आत्यन्तिकं
निवृत्तिः । कैवल्यम् ।